

วงจร PDCA

PDCA (Plan-Do-Check-Act) เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ วางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุง การดำเนินกิจกรรม PDCA อย่างเป็นระบบให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่องหมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเพิ่มขึ้นโดยตลอด

วงจร PDCA พัฒนาขึ้นโดย ดร.ซีวฮาร์ท ต่อมา ดร.เดมมิ่งได้นำมาเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ขั้นตอนแต่ละขั้นของวงจร PDCA มีรายละเอียด ดังนี้

- **Plan วางแผน** หมายความว่ารวมถึงการกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน วิธีการ และขั้นตอนที่จำเป็น เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย

ในการวางแผนจะต้องทำความเข้าใจกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เป้าหมายที่กำหนดต้องเป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร การวางแผนในบางด้านอาจจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานหรือเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ไปพร้อมกันด้วย ข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานนี้จะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบได้ว่า การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้ระบุไว้ในแผนหรือไม่

- **Do ปฏิบัติ** หมายถึง การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเงื่อนไขต่าง ๆ ของสภาพงานที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ในกรณีที่เป็นการประจำที่เคยปฏิบัติหรือเป็นงานเล็กอาจใช้วิธีการเรียนรู้ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นงานใหม่หรืองานใหญ่ที่ต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก อาจต้องจัดให้มีการฝึกอบรมก่อนที่จะปฏิบัติจริง

การปฏิบัติจะต้องดำเนินการไปตามแผน วิธีการ และขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ และจะต้องเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูล

ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

- **Check ตรวจสอบ** เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตามแผนหรือไม่ มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานหรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากในการดำเนินงานใด ๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงาน การติดตามการตรวจสอบและการประเมินปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงานเพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไป

ในการตรวจสอบและการประเมินการปฏิบัติงาน จะต้องตรวจสอบด้วยการปฏิบัตินั้น เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของงาน

- **Act การปรับปรุง** เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วนเฉพาะหน้า หรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิม เมื่อมีการดำเนินงานตามวงจร PDCA ในรอบใหม่ ข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้ด้วย

การบริหารงานในระดับต่าง ๆ ทุกระดับตั้งแต่เล็กสุด คือ การปฏิบัติงานประจำวันของบุคคลคนหนึ่ง จนถึงโครงการในระดับใหญ่ที่ต้องใช้กำลังคนและเงินงบประมาณจำนวนมากย่อมมีกิจกรรม PDCA อยู่หลาย ๆ วง วงใหญ่สุดคือ วงที่มีวิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรเป็นแผนงาน (P) แผนงานวงใหญ่สุดนี้อาจครอบคลุมระยะเวลาต่อเนื่องกันหลายปีจึงจะบรรลุผล การจะผลักดันให้วิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรปรากฏเป็นจริงได้ต้องปฏิบัติ (D) โดยนำแผนยุทธศาสตร์มากำหนดเป็นแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงานต่าง ๆ ขององค์กร แผนการปฏิบัติงานประจำปีจะก่อให้เกิดวงจร PDCA ของหน่วยงานขึ้นใหม่ หากหน่วยงานมี

ขนาดใหญ่ มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ก็จะต้องแบ่งกระจายความรับผิดชอบไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้เกิดวงจร PDCA เพิ่มขึ้นอีกหลาย ๆ วง โดยมีความเชื่อมโยงและซ้อนกันอยู่ การปฏิบัติงานของหน่วยงานทั้งหมดจะรวมกันเป็น D ขององค์กรนั้น ซึ่งองค์กรจะต้องทำการติดตามตรวจสอบ (C) และแก้ไขปรับปรุงจุดที่เป็นปัญหาหรืออาจจะต้องปรับเปลี่ยนในแต่ละปี (A) เพื่อให้วิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวนั้นปรากฏเป็นจริงและทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา บางสถาบันจึงนิยมใช้วงจร PDCA มาจัดทำเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพ โดยใช้เป็นตัวกำหนดเกณฑ์ในแต่ละตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบ เพราะทำให้เห็นภาพของการดำเนินงานได้ชัดเจน และครบวงจร

QA ในสจพ.

✦ ✦ ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษาจัดอบรม ✦ ✦

◆ หลักสูตรผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน รุ่นที่ 3 (หลักสูตรสำหรับผู้บริหาร)

สถาบัน โดยที่ประชุมคณะกรรมการบริหารเห็นชอบให้ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา จัดอบรมหลักสูตร "ผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน" รุ่นที่ 3 (หลักสูตรสำหรับผู้บริหาร) ระหว่างวันที่ 9-10 พฤศจิกายน 2545 ณ โรงแรมแชงหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าอบรมซึ่งประกอบด้วยรองอธิการบดี คณบดี รองคณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย/สำนัก รองผู้อำนวยการวิทยาลัย/สำนัก ได้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการทำหน้าที่ผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน และมีความพร้อมในการรับการประเมินภายนอก โดยมี ศ.ดร.อุทุมพร จามรมาน เป็นวิทยากร

◆ การนำเสนอผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน หน่วยงานระดับคณะ ครั้งที่ 2

ตามที่สถาบันได้แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน โดยคณะกรรมการได้ดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินหน่วยงานระดับคณะ จำนวน 12 หน่วยงานเสร็จสิ้นแล้ว ดังนั้นเพื่อให้ผู้บริหาร บุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของทุกหน่วยงาน รวมทั้งเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการตรวจเยี่ยมและประเมินหน่วยงานระดับคณะ ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา จึงจะจัดการนำเสนอผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน หน่วยงานระดับคณะ ครั้งที่ 2 ในวันที่

12 ธันวาคม 2545 ระหว่างเวลา 08.30-12.00 น. ณ ห้องประชุมสำนักพัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรม โดยได้เชิญประธานคณะกรรมการประเมินหน่วยงานต่าง ๆ เป็นผู้นำเสนอ

รายชื่อผู้ผ่านการอบรมหลักสูตร ผู้ประเมินคุณภาพการศึกษา รุ่นที่ 3 และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบัน

1. รศ.ดร.ชนศักดิ์	บายเที่ยง
2. ผศ.ดร.วิทยา	วิภาวิวัฒน์
3. ผศ.วัฒนา	ปิ่นเส่ม
4. ผศ.อัจฉรา	สังข์สุวรรณ
5. ผศ.ดร.วิบูลย์	ชื่นแขก
6. ผศ.ดร.พิสิฐ	เมธาภัทร
7. ผศ.อำนาจ	ทองผาสุข
8. รศ.ดร.ธีระพล	เมธิกุล
9. นายสมชาย	สระบัว
10. นายสุชาติ	โพธิ์ศรี
11. รศ.ดร.ศิริศักดิ์	หาญชูวงศ์
12. ดร.สินชัย	ชินวรรัตน์
13. รศ.ศิริลักษณ์	นิวิฐจรรยงค์
14. ผศ.วรวิทย์	จตุรภาณีชัย
15. นายพีระศักดิ์	เสรีกุล
16. รศ.สุวรรณี	พันธุ์พริกส์
17. ดร.พยุง	มีสังข์
18. ผศ.ปรีชา	อ่องอารี
19. ผศ.วรพงษ์	รัตนโกคา
20. รศ.ศิริไล	ถนนอมสว
21. ผศ.วีระ	อรัญมงคล
22. นายสมชาย	เวชกรรม
23. นายสถาพร	บุญสมบัติ
24. ผศ.ชาลี	ตระการกุล
25. ผศ.สมนึก	วิสุทธิแพทย์
26. นายสันชัย	อินทิพิชัย
27. นายชัยโรจน์	ปฏิมาพรเทพ
28. นายสมบัติ	อาบีดิน
29. ผศ.นิพนธ์	ศิริศักดิ์
30. ดร.ศิริพรรณ	ธงชัย
31. ผศ.ศิริพร	ดาวพิเศษ
32. รศ.ดร.คณิต	เฉลยจรรยา
33. ผศ.สมชาย	พรชัยวิวัฒน์
34. รศ.อุดม	จิ้นประดับ